

اهداف و سیاستهای اجرایی معاونت آب و خاک

آب گرانبهاترین ثروتی است که در اختیار بشر قرار گرفته است؛ بخصوص در مناطق خشک که سطح عظیمی از کشور ما را دربر گرفته است. امروزه جوامع بین المللی از اهمیت آب برای رشد اقتصادی پایدار در زمان حال و آینده آگاه شده اند. افزایش روزافزون جمعیت و نیاز بشر به مواد غذایی و محدودیت منابع آب و خاک به منظور تولید مواد غذایی، موجب نگرانی اغلب دولت مردان جهان به ویژه کشورهایی که در مناطق خشک و نیمه خشک جهان قرار دارند شده است. ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی و اقلیمی خود با میانگین بارندگی معادل یک سوم میانگین جهانی در زمره این کشورها قرار دارد. لذا حفظ و احیای منابع آب و خاک و تقویت زیرساخت های کشاورزی یکی از حیاتی ترین و مهم ترین اولویت های بخش کشاورزی برای استفاده بهینه و پایدار از منابع، ارتقاء بهره وری، تقویت امنیت غذایی محسوب میشود. بطور کلی فعالیت های آب و خاک به دلیل اهمیت بالای آن در حوزه های مختلفی فنی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی مطرح می باشد.

براین اساس مهمترین اهداف معاونت آب و خاک عبارتند از:

۱- افزایش راندمان آبیاری

۲- حفاظت کمی و کیفی منابع آب و خاک

۳- افزایش بهره وری آب کشاورزی

۴- تقویت امنیت غذایی در چارچوب تولید و توسعه پایدار

مهمترین فعالیتهای معاونت آب و خاک در پروژه های زیر خلاصه می شوند:

۱- اجرا و توسعه سامانه های نوین آبیاری بارویکرد آبیاری موضعی

۲- احداث شبکه های فرعی آبیاری و زهکشی

۳- تجهیز و نوسازی اراضی کشاورزی و احداث جاده های دسترسی بین مزارع

۴- اجرای عملیات آب و خاک در عرصه شکل های کشاورزی

۵- انتقال آب بهینه کشاورزی (طرح انتقال آب بالوله)

۶- مرمت و احیای قنوات و طرح های کوچک زودبازده تامین آب

۷- احداث و بهسازی کانالهای آبیاری عمومی

۸- طرح یکپارچه سازی اراضی شالیزاری

۹- طرح آبیاری دشت سیستان

۱۰- طرح جامع شبکه های فرعی آبیاری وزهکشی غرب و شمال غرب کشور

۱۱- طرح احیا و توسعه اراضی ۵۵۰ هزارهکتاری خوزستان و ایلام

۱۲- اجرای طرح ملی تعیین آب مصرفی محصولات زراعی و باغی آبی کشور

سیاست های اجرایی معاونت :

- ✓ عدم توسعه افقی و تاکید بر توسعه عمودی
- ✓ انتقال آب در مجاری بسته
- ✓ استفاده از انرژی های نو
- ✓ رویکرد جدید (میکرو) در سامانه های نوین آبیاری
- ✓ الحاق پیوست های اجتماعی و زیست محیطی به طرحهای آب و خاک
- ✓ استفاده از پتانسیل زیربخش های تحقیقات و ترویج
- ✓ لزوم توجه به افزایش اعتبارات استانی و جذب حداکثری آنها
- ✓ تخصیص اعتبار طرح ملی از محل کمکهای فنی و اعتباری بازسازی و نوسازی قنوات برابر اعتبارات تخصیص یافته استانی
- ✓ جلوگیری از خرد شدن اعتبارات ملی بویژه در طرح بازسازی و نوسازی قنوات
- ✓ رعایت ضوابط و استاندارد استفاده از آبهای نامتعارف

- استفاده از پساب شهری صرفاً برای صنعت

- برنامه ریزی برای استفاده از آب شیرین کن ها در آب های شور

- استفاده از گیاهان شور پسند (شور ورزی)

مدیریت پایدار خاک با توجه به مفاد ۳۱ و ۳۲ قانون برنامه ششم:

- با توجه به اهمیت خاک کشاورزی که از برنامه سوم توسعه در قالب راهکارهای اجرایی برنامه سوم مورد عنایت قرار گرفته و در برنامه پنجم توسعه در ماده ۱۴۳ و در برنامه ششم در قالب مواد ۳۱ و ۳۲ مد نظر می باشد اقدامات ذیل تاکنون به مورد اجرا گذاشته شده است:
- تهیه قانون جامع خاک کشاورزی که از سال ۱۳۸۶ در دستور کار وزارت جهاد کشاورزی قرار داشته است و تحت عنوان قانون حفاظت از خاک کشاورزی تصویب و ابلاغ گردیده است
- ایجاد دفتر مستقل خاک در مجموعه معاونت آب و خاک
- تدوین آئین نامه اجرایی قانون حفاظت از خاک با همکاری کلیه دستگاههای موظف در قانون مذکور

استفاده از ظرفیت های ماده ۱۱ قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی از طریق:

- تبیین سیاستهای وزارت متبوع در خصوص استفاده از ظرفیت قانونی دبیری کارگروه آب کشاورزی توسط سازمانهای جهاد کشاورزی موضوع آئین نامه اجرایی ماده ۱۱ قانون تشکیل وزارت جهاد کشاورزی.
- انجام هماهنگی های لازم در زمینه تقاضا، تامین و مصارف آب کشاورزی مطابق مفاد آیین نامه
- دفاع از منافع بخش کشاورزی و رفع چالش ها و تهدیدهای پیش روی بهره برداران
- بستر سازی تامین اعتبارات مورد نیاز

همکاری با سایر دستگاه ها اعم از وزارت نیرو ، کشور و در استفاده بهینه از منابع آب :

- تبیین سیاستهای وزارت متبوع در خصوص تعادل بخشی سفره های آب زیرزمینی و وظایف سازمانهای جهاد کشاورزی
- ضرورت اجرای کلیه اقدامات ۲۲ گانه تعادل بخشی وفق مصوبات پانزدهمین جلسه شورای عالی آب و مصوبات گردهمایی مشترک دو دستگاه
- تاکید بر رعایت عدالت و اولویت در اجرای اقدامات تعادل بخشی
- تعیین تکلیف چاههای فاقد پروانه
- کنترل و تعیین تکلیف اضافه برداشت ها
- در صورت متعادل نشدن سفره آب زیرزمینی پس اقدامات فوق در گامهای بعدی نسبت به اتخاذ تدابیر لازم با هماهنگی دو وزارت جهاد کشاورزی و نیرو مطابق با بند ۵ هشتمین جلسه شورای عالی آب مبنی بر خرید آب صرفه جویی شده از کشاورزان توسط وزارت نیرو
- همکاری و حمایت از برقی کردن چاه های آب کشاورزی در راستای اجرای مصوبه شماره ۱۵۷۱۵۶ مورخ ۱۰/۱۲/۹۳ شورای عالی اقتصاد
- تاکید بر تحویل حجمی آب به بخش کشاورزی و نصب کنتورهای هوشمند مناسب مطابق با بند (ح) ماده ۳۵ قانون برنامه ششم
- حضور فعال در کارگروه سازگاری با کم آبی
- ایجاد و توانمند سازی تشکلهای در قالب نظام نامه مدیریت مشارکتی آب